

ЦПА С Вх. № 319/23.08.2016г.

Рецензия

От проф. Атанас Ангелов Георгиев, доктор

За обявения конкурс в ДВ, бр. 26 от 01.04. 2016 г. на Национална спортна академия „Васил Левски“ за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 7.6 Спорт, специалност „Туризм – ориентиране“ за нуждите на катедра „Туризм, алпинизъм и ориентиране“.

За конкурса документи е подал и е допуснат като единствен кандидат главен асистент Тодор Иванов Педев, доктор - щатен преподавател в катедрата. Той е роден в Хасково на 06. 07. 1970 год. Началното и средното си образование завършва в родния си град в ЕСПУ „П. Хилендарски“ с отличен успех. Като дете през 1980 г. започва да се занимава с ориентиране. През 1988 – 1990 г. отбива редовната си военна служба, където продължава да спортува и с отбора на „Армеец“ Пловдив става държавен шампион по ориентиране при младежите. Бил е треньор по ориентиране в ЦСКА и две години на работа в САЩ. Завършва Национална спортна академия през 2000 год. като „бакалавър“ – треньор по ориентиране, с втора специалност учител по физическо възпитание, с отличен успех от държавните изпити. Става „магистър“ през 2002 г. специалност „Спорт“ с отлично защитена дипломна работа по проблемите на ориентирането.

През 2005 г. печели конкурс и от 15 май същата година е назначен за асистент по туризъм и ориентиране в Национална спортна академия „В. Левски“ в катедра „Туризм, алпинизъм, ориентиране и снежни спортове“. През 2007 год. става старши асистент, а през 2010 г. главен асистент в катедрата.

Научно-изследователска дейност на кандидата.

За участие в конкурса Тодор Педев е представил за рецензиране 5 публикации в това число монография, учебници и учебни помагала и 16 публикации в списания и сборници. Според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в този списък не е включен автореферата от отлично защитения дисертационен труд на тема „Експериментално определяне на праговите пулсови честоти в спортното ориентиране чрез модифицирани теренни и лабораторни тестове“ от 2011 г. Независимо от това, като рецензент го отбелязвам, защото за първи път в нашата страна са направени изследвания на най-добрите български състезатели с пулсограми за целия състезателен маршрут и други изключително важни за елитния спорт изследвания и резултати.

Представената ми за рецензия монография под №1 в списъка представлява, според мен, наистина много сериозен труд, който заслужава да бъде хабилитационен за автора. За първи път от повече от 25 години след книгата на доц. Михаил Галов по организацията на състезания по ориентиране, Тодор Педев представя един отлично

подготвен съвременен труд, който напълно, според мен, ще задоволи и най-сериозните претенции на специалистите по ориентиране.

За мен, като председател на Българската федерация по ориентиране, е важно да отбележа, че колегите от катедра „Туризм, алпинизм, ориентиране“ продължават традициите да се утвърждават като водещи специалисти в тази важна област. Сега с монографията на Тодор Педев се завършва процеса за написване на научна литература по съдийската работа за състезанията по ориентиране.

Книгата в обем от 97 страници е разделена в две части: Подготовка и организация на състезания 9 с. до 59 с. и втора част – Планиране и изчертаване на състезателни маршрути. От с. 59 до 91 с. За написването на книгата, авторът е използвал богатият си опит като международен адвайзер (контрольор) на Международната федерация по ориентиране, старши треньор на националните отбори по ориентиране и работата му като съдия на различни състезания, в това число Европейското първенство по ориентиране през 2010 г. в България и главен съдия (изпълнителен директор) на младежкото Световно първенство през 2014 година в Боровец. Ето защо монографията е с изключителна стойност с многобройните правилно посочени примери за положителните страни, както и за грешките в подготовката и провеждането на състезанията от най-различен ранг.

Прави много добро впечатление отличните познания на автора по всички новости въведени от Международната федерация, правилници, други иновации като например безконтактната електронна система Sport Ident SIAC 1 с трето поколение SI карта, с. 23., която се базира разбираем и интегриран електронен модул.

Книгата представя в завършен вид всичко онова, което интересува съдиите при подготовката и изчертаването на състезателните маршрути. Дадени са и препоръки като „златни правила“ с. 66 според автора, което развива класическата теория за очертаване на маршрута на известните шведски братя Егерстрьом. Тук за отбелязване е правилното посочване на Тодор Педев, че ако в горското ориентиране така наречения „остър ъгъл“ е недопустим, то в спринтовата дистанция в урбанизираната градска среда, това е напълно нормално и правилно.

Добре е, според мен, да се добавят към така наречените „златни правила“, както правилно е посочено, че за най-малките няма такова понятие като „загубени километри“, то за ориентировачите ветерани в никакъв случай не трябва да ги обиждаме като ги задължаваме да бягат по маршрути за деца, защото за най-малките както беше отбелязано маршрутите са лесни и достъпни, а за опитни ориентировачи във възрастови групи 55, 60, 65, 70 години е необходимо да има маршрут с техническа сложност, заради което те участват в състезанията. За съжаление в нашата страна тази грешка често се случва и трябва да бъде прекратена като много лоша практика.

Иначе в раздела очертаване на състезателните маршрути, отлично впечатление правят многобройните примери за ролята на техническият ръководител за поставяне на проблеми при избора на вариант, например в дългата и спринтова дистанция, в това число посочените примери със световните шампиони Тиери Жоржу за Световното през 2015 г. в Шотландия и Андрей Храмов за Световното в Чехия през 2008 г.

Монографията е отлично онагледена със цветни снимки, схеми и графики.

В учебниците и учебните помагала под номера 2, 3, 4 и 5 главен асистент Тодор Педев е съавтор. В учебника изработване на карти за ориентирание под №3 Педев участва в раздел III.3 Изчертаване на картата. Много добре е подготвен този раздел, както и другите материали на учебника.

В научната студия – учебно помагало „Тренировка във височинни условия“ №5 в списъка е изведен теоретичен модел за височинна подготовка за състезатели от спортовете за издръжливост. Педев участва в това важно за спортната наука изследване като специалист по ориентирание, заедно с наши състезатели по ориентирание и ски-ориентирание.

Учебникът „Туризм, алпинизъм ориентирание“, №4 в списъка, от авторски колектив на катедрата, в написването на който участва и Тодор Педев е предназначен за студентите по време на обучението в курсовете по туризм, алпинизъм, ориентирание за образователно-квалификационната степен „бакалавър“ е с висока стойност за работата на бъдещите учители и треньори при организирани прояви в планината.

Публикациите от участие в научни конференции, статии в научни списания, сборници са представени в списък от 1 до 16. От тях Тодор Педев самостоятелно представя 7 публикации (от 1 до 7) и 9 в съавторство. Особен интерес за мен представляват публикациите свързани с физиологичните промени, които настъпват в организма на спортиста. Такова е експерименталното определяне на $\dot{V}O_2 \max$ при елитни ориентировачи с „Теренен тест на Балки“ представено в списание „Спорт и наука“, (публикация №1 от списъка). Получените резултати за максималното потребление на кислород могат да се използват за правилното управление на тренировъчния процес в ориентировъчния спорт.

Тодор Педев участва заедно с едни от най-изявените наши специалисти по теория и методика на спортната тренировка в изготвянето и представяне на доклада „Съвременни концепции във височинната подготовка“ пред IV Международен научен конгрес „Спорт, стрес, адаптация“. Представени са различните възможности за тренировка и адаптация в спортовете за издръжливост, един от които е ориентирането. (публикация № 12).

С висока стойност и публикациите №13 и №14, в които кандидатът за доцент е съавтор. „ How to interpret changes in an athletic condition?“ в Международна научна конференция „Analytics and diagnostics of physical activity“, Belgrad, 2006. В първата от тези публикации са проследени промените, които настъпват в организма на спортистите в резултат от използването на две тренировъчни програми „Живей и тренирай на високо“ и „Живей на ниско-тренирай на високо“ са състезателите от групата за издръжливост.

Във втората статия публикувана в сборник с висок импакт фактор са показани резултатите от изследваните национални състезатели по ориентиране, ски-ориентиране, биатлон, лека атлетика. В резултат на изследването проведено на голяма надморска височина и ниски температури, са наблюдавани и проследени основните хематологични показатели, които се получават при натоварване около индивидуалния аеробен праг на спортистите от тези спортове.

Като международен съдия и адвайзер (контрольор) на международната федерация по ориентиране голяма част от публикациите на Тодор Педев са посветени на организацията и провеждане на състезанията по ориентиране и очертаване на състезателните маршрути.(публикации 2, 7, 8, 10, 11, 16). В тях проличават много добрите професионални компетенции, които логично следват от големия му опит като състезател, треньор и специалист. Например, как се отразяват промените в международния правилник по ориентиране за подготовката и провеждането на състезания(публ. № 8) С търсенето на по-голяма атракция и популярност какви са специфичните изисквания за телевизионно отразяване на състезанията по ориентиране. (№10). Системите за разделяне на състезателите, което е особено важно в дългата дистанция, авторът е определил и посочил нови методи, които могат да се използват за разделяне на застигналите се ориентировачи. (публ. № 7).

Много добре е анализирано влиянието на спорта ориентиране върху околната среда. Показва се ниското вредно въздействие върху природата. Това е важно и за екологичното възпитание на състезателите и специалистите по ориентиране. (публ. №6).

Не е пропуснато да бъде представен като научен доклад и изключителното постижение на най-добрия наш състезател по ориентиране и планинско бягане Кирил Николов. Пред Международната научна конференция „Спорт, стрес, адаптация“ на английски език е представен доклад за изкачването на петте най-високи върха на планините на нашата страна са по-малко от 24 часа.“5 Peaks for 24 hours.“ (публ. № 4)

Научно-изследователската дейност на Тодор Педев включва и участието му в два научно-изследователски проекти: 1. Съвременни аспекти на височинната подготовка с ръководител проф. П. Бонов, НСА, София, 2006-2007 г. и 2. Психолого-

педагогически проблеми в пешеходния туризъм с ръководител доц. А. Шопов, НСА, София, 2015 г.

II. Учебно-преподавателска, треньорска дейност, организационно-управленческа дейност и други компетенции на кандидата.

Тодор Педев е редовен асистент от 2005 г. по туризъм и ориентиране и е повишаван в звание старши асистент 2007 г. и главен асистент 2010 г. Според представените от него научно-метрични данни е автор и съавтор на 3 учебни програми. Уважаван и трудолюбив преподавател, което се споделя и от неговите колеги от катедрата. Ето защо е включен като съавтор в написването на 4 учебници и учебни помагала. Ръководител на двама дипломанти защитили дипломните си работи за „бакалавър“ и „магистър“. Той е в основата и на успехите на състезателите от Национална спортна академия „Васил Левски“ в състезанията от държавния и международен спортен календар, като участва и като състезател, и заедно със студенти от специалността е и шампион в щафетните бягания за страната в ориентиране и коло-ориентирането.

Заслужено, като доказателство за неговите много добри професионални качества, Тодор Педев е определен за треньор и старши треньор на националните отбори по ориентиране за младежи, мъже и жени от 2007 година до сега. С неговото участие като треньор за свързани и най-големите успехи в историята на българското лятно ориентиране. Това го определи като важен фактор в организацията и управлението на нашия спорт. Избран е за председател на летния комитет. Член е на Управителния съвет на Българска федерация по ориентиране от 2009 г. От миналата 2015 година отговаря и за развитието на студентското ориентиране в страната.

Международната федерация по ориентиране го определи като „адвайзер“ (контролър) и като такъв е главен технически делегат на Олимпийските игри за глухи в София през 2013 г., защото от 2009 г. е и международен съдия към Международната федерация по ориентиране. Директор е на Световното младежко първенство по ориентиране в Боровец през 2014 г. и директор на юго-източното Европейско първенство по ориентиране в Банско през 2015 г. От 2007 година до сега е активен член на управителния съвет на клуба по ориентиране „НСА-Сивен“.

Владее английски и руски език. Притежава компютърна грамотност за OKAD, Word, Excel, Power Point.

Като най-съществени приноси и достойнства в цялостната работа на гл. ас. Тодор Педев мога да отбележа:

- В резултат на много годишната научно-изследователска и научно-приложна дейност, и практическа дейност от 2002 до 2016 година на кандидата е

усъвършенствана и оптимизирана спортната подготовка на едни от най-добрите български състезатели по ориентиране;

- в направените за първи път в нашата страна изследвания с най-добрите български състезатели в това число Кирил Николов (европейски вицешампион по ориентиране) и Станимир Беломъжев (европейски шампион по ски-ориентиране) и направените пулсограми на състезателите показват изключителната динамика на честота на сърдечните съкращения (ЧСС) за целия състезателен маршрут;
- създаден е като модифициран лабораторен тест „Ориентиране-НСА“, който по същество е нов принос за функционалната диагностика на елитни състезатели по ориентиране;
- установени са важни за тренировъчния процес в ориентирането, за първи път в нашата страна, изключително важни за спортната подготовка характеристики определящи праговите пулсови честоти за нивото на АП, АнП, HRmax и МКК, които са много важни за спортната подготовка;
- изключително ценна за специалистите по ориентиране и специално за съдийската работа е представената цялостна система за организирането и провеждане на състезания по ориентиране. С висока стойност е представената система за планиране и изчертаване на състезателните маршрути в различните видове ориентиране.

Публикациите на Тодор Педев са търсени и използвани, неговите изследвания и резултати са цитирани в три докторски дисертации, в пет учебника и четири дипломни работи.

С цялостната си научно-изследователска, преподавателска, треньорска, съдийска, организационно-управленческа и експертна работа по проблемите на туризма и ориентирането, главен асистент, доктор Тодор Иванов Педев има всички достойнства да бъде хабилитиран. Той отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав, на Правилника за неговото приложение и на правилника на НСА „В. Левски“. Ето защо, убедено предлагам на членовете на Научното жури на Националната спортна академия „Васил Левски“ да гласува положително за присъждането на кандидата научната длъжност „Доцент“.

Рецензент:

/ проф. Ат. Георгиев, доктор /

Благоевград, 28 юли 2016 г.